

Әл-Фараби атындағы Қазақ Ұлттық университеті
Тарих факультеті
Дүниежүзі, тарихнама және деректану кафедрасы

«Қосалқы тариха пәндер» бойынша
қорытындылаушы емтихан бағдарламасы

Мамандықтар: 5В02205-тарих, 6В03204 –архивтану, құжаттану және
құжаттамамен қамтамасыз ету
Оқу түрі: күндізгі, 3 кредит, 2-курс

Алматы
2022ж.

Бағдарламаны 5B020300-тарих мамандығының жұмыстық оқу жоспары мен білімдік бағдарламаның пәндер каталогы негізінде жасаған т.ғ.д., профессор Т.Ә. Төлебаев

Дүниежүзі, тарихнама және деректану кафедрасы мәжілісінде қаралған және ұсынылған

«___» _____ 2022ж. Хаттама №

Кафедра меңгерушісі

Р.С. Мырзабекова

Факультеттің әдістемелік кеңесі ұсынған

«___» _____ 2022ж. Хаттама №

Әдістемелік кеңес төрайымы

Е.Т. Қартабаева

Қорытындылаушы емтиханның өтілу түрі – жазбаша универ жүйесі:

Дәстүрлі – сұраққа жазбаша жауап беру

Қорытындылаушы емтихан бағдарламасы

Кіріспе.

Тарихи қосалқы пәндердің тарих ғылымындағы орны.

Тарихи қосалқы пәндердің түрлері, өзара байланысы, тарих ғылымын дамытудағы ролі.

Тарихи қосалқы пәндердің теориялық, методологиялық мәселелері. Зерттеу деңгейі.

Тарихи қосалқы пәндердің дерек көздері.

Палеография және археография.

Палеографияның міндеттері мен мақсаты. Тарихи қосалқы пән ретіндегі палеографияның маңызы. Негізгі міндеттері. Зерттеу әдісі. Ғылым ретінде қалыптасуы мен дамуы. Көне жазба ескерткіштерді зерттеудегі палеографияның қызметі. Жазу құралдары мен материалдары. Қағаз жасау ісі.

Археография және эпиграфика.

Археографияның даму тарихы. Жазба деректер түрлері. Эпиграфика пәні. Мақсаты мен міндеттері.

Сфрагистика және геральдика, вексилология қосалқы тарихи пәндер. «Сфрагистика мен геральдика, вексилологияның тарих ғылымындағы орны мен маңызы». Геральдиканың тарих ғылымына қосар үлесі. Геральдиканың ғылым ретінде дамуы. Герольдтар институты. Сфрагистиканың ғылыми дамуы. Вексилология қосалқы тарихи пән. Тәуелсіз Қазақстан рәміздері

Фалеристика қосалқы тарихи пән.

Фалеристика туралы ұғым. Әлемдік марапаттау жүйесі. Қазақстандағы марапаттау жүйесінің тарихы

Тарихи метрология

«Тарихи метрология - қосалқы тарихи пән». Тарихи метрология пәні. Зерттелу дәрежесі. Зерттеу әдістері. Терминдері. Европа мен Ресейдегі өлшем жүйесінің дамуы. Қазақстандағы өлшем жүйесінің қалыптасуы. Қазақша өлшем бірліктері.

Хронология - қосалқы тарихи пән.

Хронология пәні. Негізгі міндеттері мен зерттеу әдістері. Хронологияның ғылым ретінде қалыптасуы. Уақыттың өлшем бірліктері. Жұлдыздық уақыт. Жергілікті уақыт. Декреттік уақыт. Тоғыс есебі. Күн мен айдың тұтылуы

Нумизматика - қосалқы тарихи пән

Тарихи қосалқы пән ретіндегі нумизматиканың маңызы. Нумизматика пәні, міндеттері, зерттеу әдістері. Ғылым ретінде дамуы. Қазақстан нумизматикасы. Нумизматиканың негізгі түсініктері мен терминдері. Бонистика. Ақша жасау ісінің негізгі кезендері. Қазақстандағы ақша реформалары.

Генеология.

Генеологияның тарих ғылымында атқаратын ролі, негізгі міндеттері, зерттеу әдістері. Генеологияның ғылым ретінде қалыптасуы. Генеологияның тарихнамасы. Зерттелу дәрежесі.

Қазақ халқының шежіресі.

Шежіре деректері- көне мәдениет жазбалары, ауыз әдебиет мұралары. Қазақ шежіресі, этногенезі- генеологиялық деректерде. Қазақ шежіресі туралы деректердің жетістіктері мен кемшіліктері.

Тарихи география мен картография.

Тарихи география қосалқы тарихи пән. Қазақстандағы этникалық және демографиялық процесстер. Картография пәні, мақсат міндеттері. Картографияның қалыптасуы. Қазақстандағы картография мәселелері

Тарихи онамастика

Онамастиканың мақсаты мен міндеттері. Салалары мен ерекшеліктері. Деректері. Онамастиканың ғылым ретінде дамуы. Антропонимика. Қазақ антропонимикасы

Тарихи топонимика

Тарихи топонимиканың өзекті мәселелері мен дамуы. Қазақстандағы жер-су атаулары. Еліміздегі елді мекендердің атаулары. Қазақстандағы топонимикалық өзгерістер мен проблемалар

Емтихан нәтижелерін бағалау критерилері

Студенттердің емтихан білімін бағалау критерилері:

«Өте жақсы» - мәселе толық баяндалған және сипаттау барысында: берілген сұрақтарға жан-жақты сипаттама берген; басты тұжырымдар мен қорытындылан айқындалған; оларға кешенді түрде талдау жасалған; мәселе көлемінде бірнеше еңбек пайдаланылған; студент өз көзқарастарын білдіре отырып, ұсыныстар жасаған.

«Жақсы» - мәселенің негізгі мазмұны ашылған, сұрақтарға жүйелі талдау жасалған, басты ерекшеліктерді айқындай алған. Бірақ өз көзқарастары мен ұсыныстары нақты және айқын емес, салыстырмалы талдау аз, қорытындылаушы пікірлері жалпылама жасалған.

«Қанағаттанарлық» - жауаптар жүйесіз, үстірт, негізінен оқу құралы көлемінде жазылған. Басты мәселелерге талдау жасалмаған, өз көзқарастары мен ұсыныстары жазылмаған, бағдарламалық материал 50 пайыздан төмен игерілген, қателіктер де кездеседі, маңызы мен ерекшеліктері дұрыс көрсетілмеген.

«Қанағаттанарлықсыз» - жазылған жауап тақырыпқа тікелей қатысты емес, немесе басқа мәселеге арналған, бағдарламада көрсетілгендей мәселенің мәні мен мазмұны ашылмаған, жауаптарында қателер орын алған.

Емтиханға дайындалу үшін ұсынылатын әдебиеттер

1. Введение в специальные исторические дисциплины. Учебник для студентов выс. Уч. заведений/ под ред. Г.А. Леонтьевой. М., 2000.
2. Төлебаев Т.Ә. Қосалқы тарихи пәндер. 1-бөлім. Оқу құралы. Алматы, 2013.
3. Төлебаев Т.Ә. Қосалқы тарихи пәндер. 11-бөлім. Оқу құралы. Алматы, 2015.
4. Төлебаев Т.Ә. Қосалқы тарихи пәндер. Оқу құралы. Алматы, 2017.
5. Е. Шаймерден. Қазақ елінің рәміздері. Алматы, 2006
6. Сейдімбек А. Қазақтың ауызша тарихы. Астана, 2007.
7. Жеріңнің аты - Еліңнің хаты. Энциклопедиялық анықтамалық-Алматы, «Аруна», 2010.

Онлайн түрінде қолжетімді (университет кітапханасы):

8. Төлебаев Т.Ә. Қосалқы тарихи пәндер. 1-бөлім.Электронды оқу құралы. Алматы, 2016.
9. Төлебаев Т.Ә. Қосалқы тарихи пәндер. 11-бөлім. Электронды оқу құралы. Алматы, 2016.
10. Төлебаев Т.Ә. Қосалқы тарихи пәндер. Оқу құралы. Алматы, 2017.